

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΕΝΤΜΟΝ ΣΗ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΚΛΩΝΤ

Μιά νέα κρίσις του άσθμα-
τος έκανε το μπάρμπα Κλώντ
ν' άνορθωθή άπάνω στο κρεβ-
βάτι του, όπου, όχτώ μέρες
τώρα, πέθαινε σιγά-σιγά...

Με τα μάτια θλοσσυρά, με
το πρόσωπο μελανιασμένο, γαντζώθηκε άπελπισμένα από τα
σεντόνια, γεμάτος άγωνία με την ιδέα ότι ο θάνατος δεν θ'
άργουσε νάρθη.

Δέν ήθελε να πεθάνη ο μπάρμπα Κλώντ, ή τουλάχιστον
δέν ήθελε να πεθάνη άμέσως. Έπρεπε πρώτα να ταχτοποιη-
θή με το Θεό και με τη γυναίκα του, την Βικτώρια, που βλέ-
ποντας τη γρήγορη πρόοδο της άρρώστειας, είχε πάει να
φέρη το γιατρό της γειτονικής κωμοπόλεως, από μιάς λεύ-
γας άπόστασι.

Ο μπάρμπα Κλώντ είχε μείνει έτσι μόνος μέσα στη μο-
ναδική κάμαρη που άποτελούσε όλο το σπίτι, όπως συμ-
βαίνει με όλα τα χωριάτικα σπίτια της Κάτω Νορμανδίας.
Το κρεβάτι του βρισκόταν άριστερά από ένα πελώριο τζά-
κι, όπου έκαιγαν μερικά ξύλα. Από την άλλη μεριά ήταν το
κρεβάτι της γυναίκας του. Στόν τοίχο, άπέναντι, δυο με-
γάλα άρμάρια. Στη μέση της κάμαρης ένα μακρύ θελανι-
δένιο τραπέζι με δυο πάγκους δεξιά κι' άριστερά, που χρη-
σίμευε και για μπουφές κι' όπου βρισκόντουσαν μερικά κομ-
μάτια λαρδί και μερικές πλεξοϋδες κρεμμύδια.

Σ' αυτό το περιβάλλον, που είνε όμοιο σ' όλες τις ά-
γροικίες του τόπου, ο μπάρμπα Κλώντ είχε γεννηθή, είχε
ζήσει και θα πέθαινε τώρα.

Όστούο ο παροξυσμός του άσθματος του πέρασε σιγά-
σιγά κι' ο γέρος τέντωσε τ' αυτιά του για ν' άκούση από
μακριά το κύλημα του άμαξιού, που θ'άφερνε το γιατρό.

Μά τίποτε ακόμα... Η θραδυά ήταν γαλήνια κι' ο ήλιος
που θασίλευε, πορφύρωνε τα τζάκια της πόρτας και τους
κορμούς των μηλιών, έξω... Κάθε τόσο άκουγόντουσαν οι
μηκυθμοί των άγγελάδων που άπαντούσαν στα μονότονα κα-
λέσματα των χωρικών, οι όποιοι τις μάζευαν μέσ' στα λει-
βάδια και τις έσπρωχναν στο σταύλο για τη νύχτα.

Έπειτα άπόλυτη σιωπή άπλώθηκε, που την διέκοπτε μόνο
το τικ-τάκ του μεγάλου ρολογιού, πλάι στην πόρτα.

Για να ξεγελάση την προσμονή του, ο γέρος ξανασυλλο-
γίστηκε μέσα στο μυαλό του το σχέ-
διο που από καιρό είχε καταστρώσει: Πριν πεθάνη ήθελε να έκδικηθή την Βι-
κτώρια, τη γυναίκα του, που τον έ-
κλεθε.

Πραγματικά, από χρόνια τώρα, ο
μπάρμπα Κλώντ παρατηρούσε λάθη
και άταξίες στους λογαριασμούς του.
Πότε έν' άσημένιο, πότε ένα χρυσό νό-
μισμα του έλειπε. Αυτό το χρυσάφι, για
το όποιο τόσο σκληρά είχε δουλέψει
ήταν το μοναδικό του πάθος σ' αυτό
τόν κόσμο. Έπί πολύ καιρό, ο γέρος
άναζητούσε τον ένοχο, χωρίς να μπορη
να τον άνακαλύψη, παρ' όλες τις πα-
γίδες και τις ενέδρες που του έστηνε!

Κι' έπειτα ξαφνικά, μιά βδομαδα
πριν να πέση άρρωστος, ή τύχη τον
βοήθησε και τον έβαλε στον ίσιο δρό-
μο. Ο κλέφτης κρυβόταν μέσα στο
σπίτι του, γύρω του... Ο κλέφτης ή
μάλλον ή κλέφτρα, ήταν ή γυναίκα
του, ή Βικτώρια, στην όποια θα μπο-
ρούσε να τα συχωρήση όλα έκτός
ά π' α ύ τ ό.

Έτσι ο Κλώντ θρήκε όλο τον και-
ρό να διαλέξη και να μελετήση την
έκδικήν του...

Άργά, ύπομονετικά, ύπουλα, κατα-
σκόπεψε τη γυναίκα του κι' έτσι ά-
νακάλυψε την κρυψώνα όπου έκρυβε

Η Βικτώρια τον συνώδεψε μ' ένα φανάρι

τά κλοπιμαία της, χωρίς εκείνη να
ύποψιαστή τίποτε. Η κρυψώνα αυτή
βρισκόταν πίσω άπ' το κεφάλι του
κρεββατιού της σε μιά τρύπα του
τοίχου που την σκέπαζε μιά λιθο-
γραφία, ή όποια παρίστανε τον 'Ιη-
σου Χριστό χαμογελαστό να κρατάη στο δεξί του χέρι μιά
καρδιά ματωμένη, γεμάτη άγκάθια και φλόγες.

Τη μέρα που έκανε αυτή την άνακάλυψη, από τα μάτια
του μπάρμπα Κλώντ πέρασε μιά λάμψη θριάμβου· είχε θρη
την έκδικήν του.

Και, καθώς την άναλογιζόταν τώρα, ένα τελευταίο χα-
μόγελο φώτισε τη ρυτιδωμένη του όψη.

Μά ο θόρυβος του άμαξιού, έφτασε εκείνη τη στιγμή ως
τ' αυτιά του και σε λίγο ο γιατρός μπήκε μέσα μαζί με
την Βικτώρια.

Η Βικτώρια δυνάμωσε τη φωτιά με το φύσημά της κι'
άναψε κατόπιν το λυχνάρι, με το όποιο φώτισε το κρεβάτι
του άρρώστου.

— Έ λοιπόν, μπάρμπα Κλώντ, είνε ο γιατρός άγγίζον-
τάς τον στόν ώμο, πώς τα πάμε;

— Ένα γκρινιάρικο μουρμουρητό του γέρου του άπάν-
τησε.

Τότε, χωρίς να χάνη τον καιρό του σε κουβέντες άσκοπες
και κουραστικές για τον άρρωστο, ο γιατρός τον εξέτασε
προσεχτικά και σιωπηλά, του κύτταξε το σφυγμό του και
τον στηθοσκόπησε.

— Έμπρός! είνε. Θα κάνουμε μιά άφαιμαξι. Κι' αυτό
θα σ' άνακουφίση.

Κ' είνε στην Βικτώρια να του φέρη ένα μαντήλι για επί-
δεσμο, σπέρτο για να πλύνη την έπιδερμίδα κι' ένα πιάτο για
το αίμα.

Έπειτα της ψιθύρισε σιγά:

— Έπρεπε να με φωνάξετε νωρίτερα. Είνε πειά πολύ
άργά. Μπορεί να τον άνακουφίσω βέβαια με την άφαιμαξι
που θα του κάνω, μα δέν έχω καμιά έλπίδα για να τον
σώσω.

Όσο σιγά κι' άν μίλησε ο γιατρός, ο μπάρμπα Κλώντ
τόν άκουσε.

Μά δέν ταράχτηκε καθόλου.

— Ηξερε πώς ήταν χαμένος και πε-
ρίμενε μοιραία το τέλος του.

Όσο για τη Βικτώρια, αυτή σήκωσε
τους ώμους της και σάλεψε το χέρι της
σαν ναθελε να πη: «Ό,τι θέλει ο
Θεός!»

Όταν τελείωσε την άφαιμαξι, άφού
του έκανε μιά ένεσι καφεΐνης και είνε
στον άρρωστο μερικά ένθαρρυντικά λό-
για, ο γιατρός θγήκε έξω.

Η Βικτώρια τον συνώδεψε μ' ένα
φανάρι ως το άμάξι του κι' έτσι θρήκε
την ευκαιρία να της πη ότι το τέλος
ήταν προσεχές και ότι δέν έδινε στον
άντρα της είκοσιτεσσάρων ώρων ζωή
άκόμα.

Όταν ή Βικτώρια ξαναγύρισε, ο
μπάρμπα Κλώντ έμεινε μιά στιγμή ά-
κίνητος και άφωνος, έπειτα έβγαλε έ-
να βαθύ στεναγμό, που έκανε τη γυναί-
κα του, ή όποια κύτταζε τη φωτιά χω-
ρίς να σκέφτεται τίποτε, να πλησιάση
και να σκύψη από πάνω του.

— Δέν νοιώθεις τον έαυτό σου καλά,
Κλώντ; τον ρώτησε.

— Ούτε καλύτερα είμαι, ούτε χειρό-
τερα, της άπάντησε. Θα έπρεπε να πās
να φέρης τον παπα... Δέν ξέρει κανένας
τί γίνεται...

Τόν παπα... Μά αυτή την ώρα το

σκοτάδι έξω ήταν βαθύ... "Επειτα ποιός θα φρόντιζε για τις αγελάδες;... Είχε καιρό να τελειώσει πρώτα τη δουλειά της κι' έπειτα να πάη να φέρη τόν παπᾶ...

"Ο Κλώντ δὲν εἶπε τίποτε... 'Εξ ἄλλου ἔνοιωθε τὸν ἑαυτοῦ του λιγώτερο ἄσχημα. Μὰ ἤθελε νὰ ἐπωφεληθῆ αὐτῆς τῆς ἀνάπαυλας τῆς ἀρρώστειας του γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιό του.

"Επειτα ἀπὸ λίγη ὥρα, ὅταν ἡ Βικτώρια τελείωσε τὴ δουλειά της ἔξω, ὁ μπάρμπα Κλώντ ἄρχισε νὰ στενάζῃ σὰν νὰ πονοῦσε καὶ νὰ λήη παραπονιάρικα:

— 'Ωϊμέ!... 'Ωϊμέ!... Δὲν εἶμαι καλά... Δὲν εἶμαι καλά. Καὶ θὰ π ε θ ἄ ν ω χωρὶς τὴ συγχώρησι τοῦ παπᾶ...

"Ἡ Βικτώρια δὲν δίστασε πειᾶ...

"Ἀναψε τὸ φανάρι κι' ἐτοιμάστηκε νὰ θγῆ ἔξω.

Τὴ στιγμή πού ἀνοίγε τὴν πόρτα, ὁ μπάρμπα Κλώντ τῆς φώναξε:

— Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ φέρῃς καὶ συμβολαιογράφο. Δὲν ἔχω ἄλλο κληρονόμο ἀπὸ σένα. 'Εξ ἄλλου δὲν ἔχω σχεδὸν τίποτε νὰ σοῦ ἀφήσω...

"Ἡ Βικτώρια δὲν ἀπάντησε, σκέφτηκε τὸν κρυμμένο θησαυρό της καὶ θγῆκε ἔξω.

"Ἀργὰ, μὲ χίλιες προφυλάξεις, ὅσο ἄκουγε τὸ θόρυθο τῶν τσοκάρων τῆς ν' ἀπομακρύνεται ἀπάνω στὸ χῶμα πού τὸ εἶχαν σκληράνει ἢ πρῶτες παγωνιές, ὁ Κλώντ ἀνασηκώθηκε στὸ κρεβάτι του. "Επειτα, μὴν ἀκούγοντας πειᾶ τίποτε, κατέθηκε σιγά-σιγά ἀπὸ τὸ κρεβάτι...

Κλονιζόμενος, λαχανιασμένος, στηριζόμενος σὲ μιὰ καρέκλα πού τὴν χρησιμοποιοῦσε γιὰ μπαστούνι, διέσχισε τὸ δωμάτιο κι' ἔφτασε κοντὰ στὸ κρεβάτι τῆς γυναίκας του.

"Εκεῖ στήριξε τὴν καρέκλα καὶ, σταματώντας πολλές φορές γιὰ νὰ παρή ἀνάσα, σκαρφάλωσε σ' αὐτὴν κι' ἔφτασε στὸ κάδρο, ὅπου ὁ Χριστὸς χαμογελώντας μὲ τὰ καλοχτενισμένα μαλλιά του καὶ γένεια του ἔμοιαζε περισσότερο μὲ μοντέρνο ταχυδακτυλουργὸ παρά μὲ μάρτυρα θεῖο.

"Ἀφοῦ σταυροκοπήθηκε σὰν νάθελε νὰ ζητήσῃ συγγνώμην γι' αὐτὸ πού θὰ ἔκανε, παραμέρισε τὴν εἰκόνα, ἄρπαξε τὸ μαντῆλι πού ἔκλεινε τὸ θησαυρὸ τῆς Βικτωρίας, ξανάβαλε τὸ Χριστὸ στὴ θέσι του καὶ, θιαζόμενος ὅσομποροῦσε περισσότερο, ξαναγύρισε πρὸς τὸ κρεβάτι του.

Μὰ στὴ μέση τῆς κάμαρης ἔπεσε γονατιστός. "Ἡ δυνάμεις του εἶχαν πειᾶ ἐξαντληθῆ.

Σπρώχνοντας τὴν καρέκλα μπροστά του, κατῶρθισε νὰ συρθῆ ὡς τὸ κρεβάτι του...

"Ἦταν μαρτύριο ἀληθινὸ τὸ σύρισμό του αὐτό...

"Ἡ δύσπνοια τὸν εἶχε ξαναπνιάσει καὶ χρειάστηκε ἕνα ὀλόκληρο τέταρτο τῆς ὥρας γιὰ νὰ χωθῆ μέσα στὰ σεντόνια του.

"Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ, πολὺ δυνατὰ, τόσο πού χρειάστηκε ἕν' ἄλλο τέταρτο γιὰ νὰ συνέλθῃ κάπως καὶ νὰ μπορέσῃ ν' ἀνασηκωθῆ λιγάκι γιὰ νὰ κἀνῆ τὴν τελευταία πράξι τῆς ζωῆς του...

Τότε στὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ ἀνοίξε τὸ μαντῆλι μὲ τὸ θησαυρὸ τῆς γυναίκας του κι' ἄρχισε νὰ τὸν μετράῃ σιγά-σιγά, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του εἶχε πάρει μιὰ σαρκάστικὴ ἔκφρασι...

Θὰ πραγματοποιοῦσε ἐπιτέλους τὴν ἐκδίκησί του...

Μέτρησε ἔτσι ἑκατὸ λουδοβίκεια!...

"Ἡ ἀθεόφοβη... Τὸν εἶχε γδύσει, τὸν εἶχε ληστέψει!...

"Επειτα ἄρχισε νὰ τὰ ψαχουλεύῃ μὲ τὰ δάχτυλά του καὶ νὰ τὰ χαϊδεύῃ...

Κατόπιν, γελώντας σιωπηλὰ καὶ καταχθόνια, τὰ κατάπιε ἕνα-ἕνα...

Ναί, τὰ κατάπιε ἕνα-ἕνα, ὑπομονετικά, κανονικά, σὰν νὰ κατάπινε καρამέλλες...

"Ὅταν καὶ τὸ τελευταῖο λουδοβίκειο ἐξαφανίστηκε μέσα στὸ στομάχι του, ὁ μπάρμπα Κλώντ ἔχωσε τὸ μαντῆλι κάτω ἀπὸ τὸ στρώμα του κι' ἐξαντλημένος πειᾶ, σωριάστηκε στὸ κρεβάτι

ΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

Μὴ μιλάτε πολὺ γιὰ εὐτυχία σ' ἕναν πού εἶνε δυστυχής. Εἶνε τὸ μεγαλύτερο κακὸ πού μπορεῖτε νὰ τοῦ κάνετε.

Λαμμεναί

Στὴν πίστι, στὴν ἀρετὴ καὶ στὴν ἀγάπη θασιζεται ὅλη ἡ ἠθικὴ τοῦ κόσμου.

Ρενάν

"Ἄν πρόκειται νὰ παντρευθῆς, παντρεύου νωρὶς καὶ μικρὸς, γιὰ νάχῃς ἔτσι τὸν καιρὸ νὰ μετανοήσῃς...

Μάρκ Τουαῖν

"Ἡ εὐτυχία εἶνε δύσκολο πρᾶγμα, γιὰτὶ μέσα μας δὲν εἶνε εὐκολο νὰ τὴν θροῦμε, εἶνε δὲ ἀδύνατο νὰ τὴν θροῦμε ἄλλου.

Κα Στάελ

Μιὰ γυναῖκα ἄσχημη πού θέλει σώ- νει καὶ καλὰ ν' ἀρέσῃ, μοιάζει μὲ τὸν ζητιᾶνο ἐκεῖνον πού μᾶς ζητεῖ διὰ τῆς θίας τὴν ἐλεημοσύνη μας.

Σαμφέρ

"Ἡ ἀγάπη φέρνει γαλήνη σὲ ὅλα τὰ τρελλὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων. Εἶνε ὁ οἰκτάτωρ ἐκεῖνος κάτω ἀπ' τὸν ὁποῖον ὑποτάσσεται κάθε ἄλλη δύναμις.

Σύλλερ

"Ὁ Θεὸς δὲν ἔδωσε γένειχ στὶς γυναῖκες, γιὰτὶ θὰ ἦταν δύσκολο νὰ σω- πήσουν τὴν ὥρα πού θὰ ξυριζόντουσαν...

Μάρκ Τουαῖν

"Ὁ καλύτερος φίλος εἶνε ἐκεῖνος πού δὲν γνωρίζετε ἀκόμα.

Μπαλζακ

Τὰ ὠραιότερα μάτια εἶνε τὰ μάτια πού ἀγαποῦνε.

Τὸ κακὸ πού ἔκανε μιὰ γυναῖκα σ' ἕναν ἄντρα, μόνο μιὰ γυναῖκα πάλι μπορεῖ νὰ τὸν κἀνῆ νὰ τὸ ξεχάσῃ.

Δυσπιστεῖτε πρὸς τὴν γυναῖκα πού μιλάει γιὰ τὸν ἑαυτὸ της, ἔστω καὶ ὅταν τὸν κατηγορῆ.

"Ὁ ἄνθρωπος κατὰ θάθος εἶνε πάντα μόνος. "Ὅσο κι' ἂν ἀγαπᾶ κανεὶς, ὅσο κι' ἂν τὸν ἀγαποῦν, κρύβει μέσα στὴν ψυχὴ του θαθεῖες ἐρημιές πού δὲν μπορεῖ ἡ ἀγάπη νὰ τὶς γεμίσει.

"Ἡ γυναῖκα εἶνε τὸ ὠραιότερο ἐλάττωμα τῆς φύσεως.

Μίλτον

"Ἡ γυναῖκα εἶνε τὸ ὄργανο τοῦ Διαβόλου.

"Ἅγιος Βερνάρδος

Πρέπει νὰ φοβᾶται κανεὶς τὸν ἔρωτα τῆς γυναίκας περισσότερο ἀπὸ τὸ μῖσος τοῦ ἀνδρός.

Σωκράτης

του...

Εἶχε ἐκδικηθῆ...

"Ὅταν σὲ λίγο ὁ παπᾶς ἔφτασε μαζὺ μὲ τὴν Βικτώρια τὸν θρῆκαν ἀναίσθητο.

Μὰ, καθὼς ἡ καρδιά του χτυποῦσε ἀκόμα, ὁ παπᾶς τοῦ ἔδωσε τὴν τελευταία μετάδοσι καὶ τὴν ἐξ ὕψους συγνώμην...

Κι' ἐκεῖνος χαμογελοῦσε ἱκανοποιημένος μὲσ' στὴν ἀναισθησία του.

ΕΝΤΜΟΝ ΣΗ

Ἄνοιξε τὸ μαντῆλι κι' ἄρχισε νὰ μετρήῃ

«... Ἡμπορεῖτε πλέον νὰ ζητεῖτε ἡσυχοὶ καὶ νὰ κοιμάσθε ἡσυχοὶ χωρὶς τὴν ἀγωνίαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας».

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

(Ἀπὸ τοὺς λόγους του εἰς τὸ συλλαλητήριον τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1936).